

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 23 marca 1933 r.
sygn. akt C II Rw 377/33**

Wyeliminowanie znamienia pozorności przy pozostawieniu znamienia bezskuteczności spornego kontraktu jest ograniczeniem, a nie zmianą żądania skargi, nie stoi więc w sprzeczności z przepisami § 237 k.p.c.

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego Bańkowskiego,
a w obecności sędziego Sądu Najwyższego Hroboniego i sędziego Sądu Najwyższego Żurawskiego, jako sędziów,
w sporze Frydy Bannet w Krakowie, powódki, działającej przez adwokata dr. Zygmunta Aronsohna w Krakowie,
przeciw: (1) Mojżeszowi Feiwlowi (Maurycemu) Reichowi i (2) Jakubowi Reichowi, obu w Krakowie, pozwanym, działającym przez adwokata dr. Aleksandra Blanksteina w Krakowie,
o uznanie bezskuteczności kontraktu kupna z dnia 11 października 1930 r. i zezwolenie na intabulację prawa zastawu,
wskutek rewizji pozwanego ad. 1 od wyroku Sądu Apelacyjnego cywilnego w Krakowie jako sądu odwoławczego z dnia 10 listopada 1932 r., sygn. akt II Bc 657/32, którym ten sąd wskutek odwołania powódki w części zmienił, a w części zatwierdził wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 16 marca 1932 r., sygn. akt I Cg J d 2228/31,
na posiedzeniu niejawnym postanowił:

niewzględnąć rewizji i przyznać powódce kosztu przewodu rewizyjnego w kwocie 77,65 zł, które jej pozwany Mojżesz Feiwel (Maurycy) Reich winien zapłacić w dniach czternastu, pod rygorem egzekucji.

Uzasadnienie

Rewizja, oparta na przyczynach rewizyjnych z § 503 pkt 2, 3 i 4 k.p.c.¹, jest w całości bezzasadna.

Wadliwość przewodu odwoławczego upatruje pozwany Mojżesz Feiwel (Maurycy) Reich w rewizji w tym, że sąd odwoławczy, mimo sprzeciwienia się jego i wbrew postanowieniom § 235 i § 483 ostatniego ustępu k.p.c. dopuścił zmiany brzmienia skargi, w szczególności zmiany brzmienia ustępu drugiego żądania przez wstawienia słowa: „zaintabulowanem” zamiast użytego tam wyrażenia „adnotowałem” zostało oraz że w ustępie pierwszym żądania skargi dopuścił

¹ Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

wyeliminowanie znamienia „pozorności” spornego kontraktu. W tym eliminowaniu dopatruje się pozwany cofnięcia częściowego żądania skargi bez zgody przeciwnika, co stoi w sprzeczności z § 237 k.p.c.

Zarzuty to są bezpodstawne. W pierwszym wypadku mamy do czynienia ze sprostowaniem widocznej omyłki, zaszłej w żądaniu skargi, a usunięcie usterek formalnych tego rodzaju należy w myśl §§ 84 i 86 k.p.c. do uprawnień sądu. Nie zachodzi przeto wada postpowania odwoławczego w rozumieniu przyczyny rewizyjnych z § 503 pkt 2 k.p.c. ani przekroczenie zakazu z § 405 k.p.c., które z resztą tylko ze stanowiska przyczyny rewizyjnych z § 503 pkt 4 k.p.c. mogły być zarzucone.

Ograniczenie żądania skargi jest w myśl § 235 k.p.c. dopuszczalne i do niego zakaz z § 483 k.p.c. się nie odnosi. Wyeliminowanie zaś znamienia pozorności przy pozostawieniu znamienia bezskuteczności spornego kontraktu jest ograniczeniem, a nie zmianą żądania skargi.

Kwestia aktywności majtku Jakóba Reicha, dłużnika, to jest pozwanego na drugim miejscu syna pierwszego pozwanego, jest wnioskiem faktycznym, wysnutym z całokształtu ustalonego niewadliwie w wyroku odwoławczym stanu rzeczy, a nie przesłanką faktyczną i ze stanowiska przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 3 k.p.c. nie może być rozpatrywana.

Prawna ocean sprawy jest trafna.

Sąd rewizyjny podziela zapatrywanie prawne, wyrażone w odpowiedzi rewizyjnej powódki, że dopuszczalne jest żądanie skargi zaczepnej, aby pozwany zezwolił na przymusowe ustanowienie prawa zastawu. Jakkolwiek bowiem taki żądanie w pierwszym rzędzie zmierza do zabezpieczenia roszczenia, to jednak jest ono także sposobem egzekucji na zaspokojenie. Nie można na też wierzyciela pozbawiać prawa zapewnienia sobie najpierw przy egzekucji realnej prawa pierwszeństwa dla przyszłej realizacji roszczenia wykonalnego i umożliwienia mu przeprowadzenia tej realizacji w odpowiedni sposób w stosownym czasie. Nie można przy tym pominąć, że w danym wypadku sporna działka gruntowa, z której powódka ma się zaspokoić, nie jest jeszcze dotąd wpisana w księdze gruntowej na rzecz pozwanego Mojżesza Feiwla Reicha.

Uznanie istnienia warunków skargi zaczepnej jest w danym wypadku prawnie uzasadnione. Stwierdzony bowiem został obiektywny warunek ukrócenia wierzycieli i subiektywny tj. świadomość nabywcy o zamiarze dłużnika pokrzywdzenia powódki.

Świadomość pierwopozwanego o zamiarze dłużnika, jego ojca, jest oparta na domniemaniu prawnym z § 2 ust. 3 ordynacji zaczepnej² którego pozwany na pierwszym miejscu (nabywca) nie obalił.

² Rozporządzenie cesarskie z 10 grudnia 1914 r. wprowadzające ordynację konkursową, ugodową i zaczepną, Dz.U.P. 1914 nr 337.

Do uzasadnienia skargi zaczepnej wystarczy już okoliczność, że przeprowadzona egzekucja odniosła tylko częściowy skutek (§ 8 ordynacji o zwalczaniu czynności prawnych³).

Z tych powodów rewizja nie odniosła skutku.

[Przywołane artykuły: § 2 ust. 3 ord. zaczepnej, § 8 ordynacji o zwalczaniu czynności prawa, § 503 pkt 2, 3 i 4 k.p.c., § 483 k.p.c., § 235 k.p.c., § 405 k.p.c., §§ 84 i 86 k.p.c., § 237 k.p.c.]

³ Alternatywna nazwa ordynacji zaczepnej. Por. F. Kurzer, *Ustawa o zwalczaniu czynności prawnych (ordynacja zaczepna) z objaśnieniami*, Kraków 1932.